

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 467/2023-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavných sťažnostiach sťažovateľky **PROMETHEUS, s. r. o.**, Štefánikova 18, Humenné, IČO 46 767 631, zastúpenej advokátkou JUDr. Janou Šepeľovou, Námestie slobody 13/25, Humenné, proti uzneseniam Okresného súdu Michalovce č. k. 25Cb/19/2021 z 3. marca 2023, č. k. 25Cb/19/2021-155 zo 7. júna 2023, č. k. 25Cb/30/2020-149 z 1. marca 2023, č. k. 25Cb/30/2020-160 z 5. júna 2023, č. k. 5Cb/1/2021-102 z 1. marca 2023, č. k. 5Cb/1/2021-115 z 5. júna 2023, č. k. 25Cb/5/2021 z 3. marca 2023 a č. k. 25Cb/5/2021-250 z 8. júna 2023 takto

r o z h o d o l :

1. Veci vedené na Ústavnom súde Slovenskej republiky sp. zn. Rvp 1912/2023 a sp. zn. Rvp 2197/2023 **s p á j a** na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 1912/2023.
2. Toto uznesenie **n a d o b ũ d a** právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia Ústavným súdom Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie ústavných sťažností

1. Sťažovateľka sa ústavnými sťažnosťami doručenými ústavnému súdu 1. augusta 2023 (sp. zn. Rvp 1912/2023), 4. augusta 2023 (sp. zn. Rvp 1956/2023) a 30. augusta 2023 (sp. zn. Rvp 2195/2023 a sp. zn. Rvp 2197/2023) domáha vyslovenia porušenia základných práv zaručených čl. 14, čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a 3, čl. 12 ods. 4 a čl. 13 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozhodnutiami Okresného súdu Michalove (ďalej len „okresný súd“) označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenia zrušiť, veci vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a priznať náhradu trov konania.

Požaduje tiež odloženie vykonateľnosti napadnutých uznesení, ktoré boli vydané vyššími súdnymi úradníkmi.

2. Uznesením č. k. PLS 59/2023 z 27. septembra 2023 spojil ústavný súd na spoločné konanie veci vedené na ústavnom súde pod sp. zn. Rvp 1912/2023, sp. zn. Rvp 1956/2023 a sp. zn. Rvp 2195/2023.

II.

Skutkové východiská

3. Zverejnením uznesenia Okresného súdu Prešov o začatí reštrukturalizačného konania v Obchodnom vestníku 3. marca 2022 začalo reštrukturalizačné konanie proti sťažovateľke (sp. zn. 2R/2/2022, pozn.). Reštrukturalizácia voči sťažovateľke bola povolená uznesením Okresného súdu Prešov zo 4. apríla 2022, ktoré bolo zverejnené v Obchodnom vestníku 11. apríla 2022. Zverejnením uznesenia Okresného súdu Prešov 23. decembra 2022 došlo k potvrdeniu schváleného reštrukturalizačného plánu súdom a skončeniu reštrukturalizačného konania.

4. Pred začatím reštrukturalizačného konania vystupovala sťažovateľka ako žalovaná vo viacerých civilných sporových konaniach vedených na okresnom súde.

5. V konaní sp. zn. 25Cb/30/2020 (ústavná sťažnosť sp. zn. Rvp 1912/2023) okresný súd právoplatne k 13. marcu 2022 rozhodol, že sťažovateľka je povinná nahradiť žalobcovi trovy konania (prvoinštančného i odvolacieho) v rozsahu 100 %. Vyšší súdny úradník uznesením z 1. marca 2023 rozhodol o povinnosti sťažovateľky zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania 1 465,80 eur. Sťažovateľka podala proti tomuto uzneseniu sťažnosť, v ktorej namietala, že uverejnením uznesenia o skončení reštrukturalizácie sa zastavujú súdne konania o pohľadávkach, ktoré sa v reštrukturalizácii uplatňujú prihláškou a povolením reštrukturalizácie boli prerušené. Žalobca si neprihlásil svoju pohľadávku na náhradu trov konania do reštrukturalizačného konania riadne a včas, teda uverejnením uznesenia o potvrdení reštrukturalizačného plánu zaniklo jeho právo vymáhať ju voči sťažovateľke. Okresný súd uznesením z 5. júna 2023 sťažnosť sťažovateľky zamietol. Dôvodil, že iba súd konajúci vo veci samej má právomoc rozhodnúť o povinnosti hradiť trovy konania, rovnako o výške trov konania. Z nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 125/2017 vyplýva, že nárok na trovy konania vzniká až okamihom rozhodnutia súdu o nich. Najprv sa rozhodne o nároku podľa zásad o náhrade trov konania a po právoplatnosti tohto rozhodnutia rozhodne súd prvého stupňa o výške trov konania. Z toho dôvodu je vylúčené, aby si účastník konania mohol uplatňovať pohľadávku (výšku trov konania) v reštrukturalizačnom konaní bez toho, aby mu výška trov konania bola priznaná rozhodnutím príslušného súdu. Žalobca si teda trovy tohto konania nemohol uplatniť už v reštrukturalizačnom konaní, tieto schválením reštrukturalizačného plánu nezanikli a bolo nutné o nich rozhodnúť.

6. V konaní sp. zn. 5Cb/1/2021-60 (ústavná sťažnosť sp. zn. Rvp 1956/2023) okresný súd právoplatne k 7. aprílu 2022 rozhodol, že sťažovateľka je povinná nahradiť žalobcovi trovy konania (prvoinštančného i odvolacieho) v rozsahu 100 %. Vyšší súdny úradník uznesením z 1. marca 2023 rozhodol o povinnosti sťažovateľky zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania 275,78 eur. Sťažovateľkinu sťažnosť okresný súd uznesením z 5. júna 2023 zamietol na podklade rovnakých dôvodov ako v prípade rekapitulovanom v predchádzajúcom odseku.

7. V konaní sp. zn. 25Cb/5/2021 (ústavná sťažnosť sp. zn. Rvp 2195/2023) podala sťažovateľka 16. júla 2021 odvolanie proti rozsudku okresného súdu, o ktorom odvolací súd rozsudkom z 10. marca 2022, právoplatným 2. mája 2022, rozhodol tak, že prvoinštančný rozsudok v celom rozsahu potvrdil, čo vo výsledku znamenalo, že sťažovateľka bola právoplatne zaviazaná nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 %. Vyšší súdny úradník uznesením z 3. marca 2023 uložil sťažovateľke povinnosť zaplatiť súdny poplatok za odvolanie v sume 885 eur. V sťažnosti sťažovateľka namietala, že okresný súd pochybil, keď v konaní pokračoval a vydal rozhodnutie, pretože podľa § 156 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZKR“) je v dôsledku skončenia reštrukturalizácie súdne konanie zastavené *ex lege*, a to ako celok. Okresný súd uznesením z 8. júna 2023 sťažnosť sťažovateľky zamietol. Konštatoval, že poplatková povinnosť vznikla sťažovateľke podaním odvolania 16. júla 2021. Súd môže súdny poplatok vyrubiť a vymáhať až po vzniku poplatkovej povinnosti. Vyrubiť súdny poplatok môže súd najneskôr do troch rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom sa stal splatným. Okresný súd správne uložil sťažovateľke povinnosť zaplataenia súdneho poplatku za odvolanie, keďže neuplynula lehota troch rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom sa stal splatným (2021).

8. V konaní sp. zn. 25Cb/19/2021 (ústavná sťažnosť sp. zn. Rvp 2197/2023) podala sťažovateľka 19. novembra 2021 odvolanie proti rozsudku okresného súdu, o ktorom rozhodol odvolací súd rozsudkom zo 16. marca 2022. Vyšší súdny úradník uznesením z 3. marca 2023 uložil sťažovateľke povinnosť zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie vo výške 41 eur. V sťažnosti sťažovateľka rovnako argumentovala § 156 ZKR a tvrdila, že súdne konanie bolo *ex lege* zastavené. Okresný súd uznesením zo 7. júna 2023 sťažnosť sťažovateľky zamietol. Rovnako ako v konaní vedenom pod sp. zn. 25Cb/5/2021 aj tu okresný súd konštatoval, že poplatková povinnosť vznikla sťažovateľke podaním odvolania 19. novembra 2021 a súd môže súdny poplatok vyrubiť a vymáhať až po vzniku poplatkovej povinnosti, najneskôr však do troch rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom sa stal splatným.

9. Sťažovateľka v ústavných sťažnostiach, citujúc odbornú literatúru, konzistentne namieta, že z § 118 ods. 4 a § 156 ZKR rezultuje, že v konaniach zastavených v dôsledku skončenia reštrukturalizácie nemožno rozhodovať ani o trovách konania a pokiaľ trovy konania vznikli veriteľovi do povolenia reštrukturalizácie (po tomto momente sa konanie prerušuje, trovy vzniknúť nemôžu), veriteľ si ich musí prihlásiť ako každú inú pohľadávku prihláškou. V prípade neuplatnenia trov konania prihláškou sa trovy konania voči dlžníkovi stali zverejným uznesením o potvrdení plánu nevymáhateľnými. Zmyslom a účelom reštrukturalizácie je okrem postupného kolektívneho uspokojenia veriteľov aj ozdravenie podniku a pokračovanie v podnikateľskej činnosti. Preto, ak by bolo možné aj po skončení reštrukturalizačného konania vydávať rozhodnutia o trovách konania, ktoré by tak aj po skončení ozdravného procesu nanovo začali ozdravený podnik zaťažovať neočakávanými výdavkami, celý proces reštrukturalizácie by tým bol zmarený.

10. Sťažovateľka poukazuje na nález ústavného súdu č. k. IV. ÚS 186/2021 z 13. júla 2021, podľa ktorého *„je možné akceptovať názor, že nárok na náhradu trov konania konštituovaný meritórnym súdnym rozhodnutím (čo sa týka základu) je možné prihlásiť do konkurzu aj bez existencie rozhodnutia o výške trov konania. To platí v prípade, ak nárok na náhradu trov konania vznikol pred tzv. rozhodujúcim dňom, čo znamená, že rozhodnutie súdu o nároku na náhradu trov konania nadobudlo právoplatnosť pred kalendárnym mesiacom, v ktorom bol vyhlásený konkurz alebo bola*

poskytnutá ochrana pred veriteľmi... Zohľadňujúc vzájomné vzťahy veriteľov, ktorých pohľadávky vznikli pred vyhlásením konkurzu, ale ich výška nebola určená súdnym rozhodnutím, by nebolo udržateľné, ak by pohľadávka na náhradu trov konania mala výhodnejšie postavenie ako iné pohľadávky majúce základ v hmotnom práve, a to len z dôvodu, že zákonodarca rozdelil rozhodovanie o náhrade trov konania na dve fázy.“

11. V ústavných sťažnostiach sp. zn. Rvp 2195/2023 a sp. zn. Rvp 2197/2023 sťažovateľka osobitne vo vzťahu k pohľadávkam zo súdnych poplatkov dôvodí, že v jej prípade pohľadávka, ktorej obsahom bolo zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie, nepatrila do kategórie prednostných pohľadávok, ktoré sa v reštrukturalizácii neuplatňujú prihláškou. Prednostné pohľadávky sú totiž typické tým, že vznikajú po začatí reštrukturalizačného konania, a nie je rozhodujúce, kedy sa pohľadávka stala splatnou, ale kedy vznikla (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5Sžf/52/2010 z 29. septembra 2011). Poplatková povinnosť sťažovateľky vznikla podaním odvolania v čase pred začatím reštrukturalizačného konania, a preto ide o pohľadávku, ktorá sa v reštrukturalizácii uplatňuje podľa § 120 ZKR prihláškou. Pretože predmetná (súdna) pohľadávka nebola v reštrukturalizačnom konaní sťažovateľky uplatnená riadne a včas, došlo k zániku nároku momentom zverejnenia uznesenia konajúceho súdu o potvrdení plánu a skončení reštrukturalizácie.

III.

K spojeniu vecí

12. Zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nemá osobitné ustanovenia o postupe pri spojení vecí na spoločné konanie. V súlade s § 62 zákona o ústavnom súde o primeranom použití Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) možno však v konaní o ústavnej sťažnosti (čl. 127 ústavy a § 122 a nasl. zákona o ústavnom súde) primerane použiť na prípadné spojenie vecí § 166 ods. 1 CSP, podľa ktorého v záujme hospodárnosti konania súd spojí na spoločné konanie také konania, ktoré sa pred ním začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých strán.

13. Z obsahu ústavných sťažností vyplýva, že tieto spolu skutkovo a právne súvisia. Obe sa týkajú tej istej sťažovateľky a namietajú postup a uznesenia toho istého súdu vydané po tom, ako bolo skončené reštrukturalizačné konanie sťažovateľky. Argumentácia sťažovateľky je s ohľadom na okolnosti totožná.

14. S prevažne zhodnými dôvodmi ústavných sťažností sa možno vysporiadať jedným rozhodnutím, čo je v záujme hospodárnosti konania. Preto boli konania o ústavných sťažnostiach podľa § 166 ods. 1 CSP spojené na spoločné konanie, v ktorom sudcom spravodajcom podľa čl. II bodu 10 rozvrhu práce ústavného súdu na rok 2023 je Martin Vernarský, ktorý je sudcom spravodajcom v konaní, ktoré začalo skôr.

15. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, že veci sp. zn. Rvp 1912/2023 a sp. zn. Rvp 2197/2023 spojil na spoločné konanie pod sp. zn. Rvp 1912/2023 (bod 1 výroku tohto uznesenia).

16. Ústavný súd v záujme rýchlosti a plynulosti konania rozhodol podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, že toto uznesenie o spojení konaní nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. septembra 2023

Robert Šorl
predseda senátu